

Експерти: Україна сьогодні має щонайменше п'ять «опор»...

У МІМ-Київ відбувся круглий стіл на тему «Глобальна конкурентоспроможність в умовах інтелектуалізації капіталу»

ДИСКУСІЯ ВИЙШЛА ЗА МЕЖІ КРУГЛОГО СТОЛУ... / ПРОФЕСОР МІМ-КІЇВ ВОЛОДИМИР ДАНЬКО ВІДКРИВ ДИСКУСІЮ АНАЛІЗОМ РЕЗУЛЬТАТІВ УКРАЇНИ У СВІТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ. «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БІЗНЕСУ НЕ ДОРІВНЮЄ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ», — ПІДКРЕСЛИВ ВІН СЕРГІЙ ЄРМІЛОВ: «ПРОГРАМА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ СЬОГОДНІ ПРАКТИЧНО НЕ ВИКОНУЄТЬСЯ. ЯКЩО ЩОСЬ І ФІНАНСУЄТЬСЯ, ТО ЦЕ — НЕ ДУЖЕ ВДАЛИ, З ТОЧКИ ЗОРУ ЕФЕКТИВНОСТІ, НАПРЯМКИ: СОНЯЧНА ТА ВІТРОВА ЕНЕРГЕТИКА. ЦЕ МОЖНА НАЗВАТИ ЛИШЕ УСПІХО

Три роки поспіль дослідники Швейцарської бізнес-школи IMD-Lausanne у проєкті «Щорічний рейтинг конкурентоспроможності країн світу» визнають Україну однією з найменш привабливих держав для відкриття й ведення бізнесу. Позаминулого року в рейтингу IMD ми були передостанніми, минулого — третіми з кінця. Цього ж року — 56-ті із 59 (гірші справи — лише в Хорватії, Греції й Венесуелі. — Ред.).

Дослідження, зокрема, вказує на зростання інвестиційних ризиків, ризику політичної нестабільності, погіршення іміджу країни за кордоном, підвищення вартості капіталу, погіршення ситуації із захистом прав інтелектуальної власності...

Як і в попередні роки, величезний вплив на рейтинг мало опитування бізнесу (друга частина дослідження. Перша — дані офіційної статистики. — Авт.). Цього разу підприємці не лише традиційно вказали на проблеми, пов'язані з низькою стійкістю економіки до економічних циклів та її не диверсифікованістю, неефективним законодавством з питань конкуренції, із корупцією, низькою якістю роботи митних служб, неефективною енергетичною інфраструктурою й системою охорони здоров'я, вони суворо оцінили також прорахунки в управлінських практиках і в веденні бізнесу. Так, Україна знову посідає останні місця в рейтингу за показниками захисту прав акціонерів, соціальної відповідальності бізнесу, упровадження етичних практик у компаніях, клієнтоорієнтованістю тощо.

Цікаво, що вже другий рік поспіль, попри передостаннє місце в рейтингу за критерієм соціальної згуртованості українців, опитані швейцарськими дослідниками підприємці відзначають високий рівень усвідомлення потреби населення в соціальних та економічних реформах. І якщо 2011-го Україна посідала за цим показником 18-й щабель у рейтингу, то цього року — 15-й.

Звичайно, до рейтингів можна ставитися по-різному. Можна сприймати їх серйозно, а можна — просто як цікаву інформацію. У Міжнародному інституті менеджменту (МІМ-Київ), який є офіційним партнером проєкту IMD в Україні, пропонують щонайменше аналізувати оцінки дослідників. Адже якщо країна, ресурсному й геополітичному потенціалу якої можна було б позаздрити, три роки поспіль — в аутсайдерах, то це — тривожний

сигнал.

Власне, круглий стіл — на тему «Глобальна конкурентоспроможність в умовах інтелектуалізації капіталу». Як підкреслила напередодні зустрічі в інтерв'ю «Дню» президент МІМ-Київ Ірина ТИХОМИРОВА, зустріч експертів, ініційована бізнес-школою, цікава передусім тим, що «дає можливість виявити й проаналізувати ті фактори конкурентної переваги, розвиваючи які, ми зможемо в майбутньому вплинути на позицію України в світовому рейтингу конкурентоздатності» («Як вилізти з дна неконкурентності», «День» від 8 червня 2012 року). А це, як показує дослідження, — енергетика, агросектор, інформаційні технології, фінанси й, звичайно ж, освіта.

«Дню» на правах інформаційного партнера зустрічі вдалося дістати ексклюзивні відповіді запрошених експертів. Щоправда, окремі запитання, як, наприклад, чому урядові, представники якого, очевидно, добре засвоїли урок конкуренції, інакше не побудували б успішного бізнесу, не вдається трансформувати досвід у масштабах країни; чи здатна земельна реформа поліпшити конкурентну привабливість України й чому держава сьогодні втрачає конкурентні позиції у свої внутрішніх кредиторів («Тривожний сигнал», «День» від 6 червня 2012 р.), усе ж

залишилися без відповіді.

«СОНЯЧНА Й ВІТРОЕНЕРГЕТИКА СТОЯТЬ НА ОСТАННЬОМУ МІСЦІ ЗА ПОКАЗНИКОМ ЕКОНОМІЇ ПАЛИВА ЧИ ТЕРМІНОМ ОКУПНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ, А ФІНАНСУЮТЬСЯ ДЕРЖАВОЮ В ПЕРШУ ЧЕРГУ. ЧОМУ?»

Сергій ЄРМІЛОВ, директор Інституту проблем екології та енергозбереження:

— Пріоритет в державній політиці енергозбереження може бути лише один: треба інвестувати кошти туди, де є від них найбільша віддача. Якщо ми складемо список із десяти чи п'ятнадцяти напрямків із програми енергоефективності й розмістимо їх за терміном окупності або за збереженням енергії чи палива, то побачимо порядок реальних «кандидатів» на фінансування. Сонячна, як і вітроенергетика, — на останньому місці, а їх фінансують у першу чергу. Чому? Це можна назвати успіхом окремих бізнес-груп.

— **То які треба фінансувати насамперед?**

— Треба вкладати кошти в енергозбереження будівель. В Україні — близько 200 тисяч багатоповерхівок. Із них 10% — в аварійному стані. А майже всі 200 тисяч не відповідають стандартам енергозбереження. Модернізуючи лише цей сектор, ми зможемо зекономити 50% енерговитрат.

— **Тобто сьогодні коефіцієнт втрати енергії в житловому комплексі — 50%?**

— Не менше. У Німеччині, наприклад, стандарт енерговитрат — 70 кіловат-годин на квадратний метр у рік. Сюди входить тепло, вода, електроенергія... У нас же сьогодні за стандартом цей показник становить 300 кіловат-годин на квадратний метр у рік. Нові забудови — 150—180. Тобто ми використовуємо в чотири рази більше енергії на експлуатацію нашої будівлі, ніж європейці.

— **Хто повинен заплатити за підвищення конкурентоспроможності України завдяки зниженню енергозатратності економіки? Адже програма, яку ви згадали, — це переважно бюджетні кошти, тобто кошти громадян, платників податків.**

— Ми не можемо дозволити собі повністю фінансувати програми енергозбереження з державного чи місцевих бюджетів через брак дохідної частини. Але якщо держава не братиме на себе хоча б 15% від загальних витрат, то взагалі не зможемо залучити кошти в модернізацію будівель.

Держава сьогодні дає 1%, а бізнес нічого не дає, бо система не працює. Або стовідсотково фінансують. Навіщо? Ви дайте 10% і нормальне законодавство. Частка в 15% якраз дає змогу створити умови для залучення коштів на енергозбереження від приватного сектору: фінансувати за рахунок бізнесу й залучення кредитів.

Це, до речі, — практика Японії й Південної Кореї. У цих країнах держава фінансує 15 — 20% від програми енергозбереження. Решту дає бізнес або приватний сектор.

— **Уявімо, що віднині така модель запрацювала в Україні. Скільки років знадобиться, щоб вийти на «нормальний» показник енерговитрат?**

— Якщо держава щороку виділятиме п'ять мільярдів гривень на програму енергозбереження, то до 2030 року ми досягнемо європейського рівня енерговитрат.

«МИ ЖИВЕМО В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СВІТІ, І ПОРА ВІДМОВЛЯТИСЯ ВІД БАЖАННЯ ЖИТИ В АГРАРНОМУ РАЮ»

Юрій ЛОГУШ, віце-президент ПАТ «Миронівський хлібопродукт»:

— Справді, порівнюючи себе з іншими країнами, ми бачимо, що наше сільське господарство є шалено енерговитратним, як і всі інші галузі. Адже в нас ще не запроваджено нових технологій інтенсивного сільського господарства. Врожаї малі. Тому навантаження на гектар ріллі дуже велике. До цього ще слід додати мінливість погоди, яка змушує нас пересівати і, відповідно, збільшувати свої витрати на 30%.

— **Але ж держава дотує сільгоспвиробника. Кошти на пальне для пересіву озимих, які постраждали, виділяють із держбюджету.**

— Аби не заважала.

— **Україна зможе поліпшити конкурентність свого сільського господарства, роблячи ставку на агрохолдинги чи все ж таки на малі фермерські господарства?**

— От пані Ельжбета Кавецька-Вержиковська з Варшавської школи економіки сьогодні нам розповіла про все, за винятком сільського господарства. Як ви думаєте, чому? Тому що там воно — у катастрофічному стані. А все через те, що галузь — у руках малих фермерів.

Звичайно, малі фермери є своєрідним хребтом в країні. Із другого боку, в усіх розвинених країнах відсоток населення, зайнятого в сільському господарстві, постійно зменшується. У такій потужній аграрній країні, як США, лише 2% населення працює в аграрному секторі.

Одним словом, світ тяжіє до концентрації ресурсів. У сільському господарстві — до агрохолдингів. Адже тільки за таких умов можна сягнути найвищої ефективності. І якщо Україна хоче бути лідером і прогнати мільярд людей, то ми мусимо мати великі ферми. Адже якщо тракторцем оброблятимемо поля-«марочки», то ні наша енергозатратність, ні собівартість нашої продукції жодним чином не зменшуватимуться...

— **Однак агрохолдинги умертвляють села. І Україна це вже відчула на собі...**

— Так, очевидно. Це той процес, який довів до 2% частку населення, зайнятого в сільському господарстві.

— **Тобто ви хочете сказати, що для України — це теж позитивна тенденція?**

— Страшна. Але ми живемо в постіндустріальному світі, і пора відмовлятися від бажання жити в аграрному раю.

«НАШІ КОМПАНІЇ ПРАЦЮВАЛИ ПІДРЯДНИКАМИ В РОЗРОБНИКІВ, ВЛАСНОГО ПРОДУКТУ НІХТО НЕ ВИПУСКАВ»

Олександр КАРДАКОВ, голова наглядової ради компанії «Октава Капітал»:

— Інформаційні технології — це остання наукомістка галузь в Україні, яка сьогодні може бути представлена на глобальному ринку. Авіацію й космос ми, м'яко кажучи, утратили.

Інформаційні технології залишилися на плаву через банальну причину — просто їх 20 років ніхто не помічав. Галузь розвивалася лише завдяки приватній ініціативі. За цей час у країні постало близько двох тисяч компаній: дрібних, середніх, які потім розрослися у великий бізнес.

— **Тепер галузь помітили. І парламент, і контролюючі органи...**

— Півтора року тому ми всі зібралися й вирішили, що працювати по-старому вже неможливо. Так з'явилася ідея ініціювати закон у підтримку ІТ-галузі. Основний зміст змін — не пільги, як це сьогодні намагаються подати, а вирівнювання умов. Адже всі, хто нині працює в галузі розробки програмного забезпечення та ІТ-послуг, — у глобальному конкурентному середовищі. Основне і практично єдине запитання, яке нас хвилює, — це податки на заробітну плату. Щоб собівартість нашої продукції була конкурентоздатною, їх треба було зменшувати. Верховна Рада зрозуміла нас і підтримала.

— **Того, що сьогодні проголосували депутати, достатньо, щоб через десять років Україна була одним зі світових ІТ-лідерів?**

— Так.

— **Яку частку світового ринку ІТ сьогодні контролює Україна?**

— Близько 10—15%.

— **Часто ми чуємо, що українські ІТ-фахівці входять до топ-10 найкращих у світі. Проте Україна не має ще жодного ІТ-бренду на світовому ринку. Чому?**

— Основна причина — наші компанії працювали підрядниками в розробників, власного продукту ніхто не випускав. Однак є надія, що ухвалений закон на підтримку ІТ-сфери створить умови для «народження» українського ІТ-бренду.

Алла ДУБРОВИК, фото Костянтина ГРИШИНА, г-та «День» №99, (2012), Рубрика: Економіка